COP31 Gençlik Politika Mektubu

Adil Yeşil Dönüşüm: Temsil, Eşitlik ve İnsana Yakışır İstihdam

COP31 Başkanlığına ve ilgili karar alıcılara,

Biz gençler, iklim krizinin sonuçlarını en uzun süre taşıyacak ve bu krizden yaşam koşullarımıza göre farklı biçimlerde etkilenecek kuşak olarak;

kararlar alınmadan önce kurumsallaşmış temsil ve söz hakkı, uygulama sırasında ihtiyaçlara göre adil kaynak dağılımı, uygulamadan sonra ise şeffaf raporlama, denetim ve hesap sorabilme imkânı talep ediyoruz.

İklim krizi yalnızca çevresel koşulları değil; gençlerin eğitimini, çalışma hayatını, yaşadığı yeri ve geleceğe ilişkin güvenini de etkilemektedir. Yeşil dönüşüm yeni iş alanları yaratabilir; ancak gerekli eğitim, finansman ve geçiş desteği sağlanmadığında mevcut eşitsizlikleri derinleştirme riski de taşımaktadır.

Bu nedenle gençlerin yalnızca yeşil ekonominin gelecekteki iş gücü veya iklim politikalarının hedef kitlesi olarak değil; politikaların tasarımına, bütçesine, uygulanmasına ve değerlendirilmesine katılan karar ortakları olarak tanınması çağrısında bulunuyoruz.

Kararlar Alınmadan Önce: Temsil ve Söz Hakkı

İklim politikaları ve adil dönüşüm programları onaylanmadan önce, gençler üzerindeki olası etkileri değerlendiren süreçlerin işletilmesini talep ediyoruz. Bu değerlendirmelerin kısa vadeli ekonomik sonuçlarların ötesine geçerek kuşaklar arası etkileri de kapsaması önem taşıyor.

Kullanılan verilerin yaş, cinsiyet, ekonomik koşullar ve bölgesel farklılıklara göre ayrıştırılması, iklim politikalarının farklı yaşam koşullarına sahip gençler üzerindeki etkilerini görünür kılmak açısından gereklidir.

Gençlerin temsili için kapalı atamalar yerine; açık çağrı ve şeffaf seçim süreçleriyle oluşturulan kalıcı gençlik iklim kurulları öneriyoruz. Bu kurulların ulusal ve yerel düzeyde politika, bütçe ve uygulama süreçlerine katılmasını; sundukları önerilerin kamu kurumları tarafından yazılı ve gerekçeli biçimde yanıtlanmasını bekliyoruz.

Gençlerin katılımını, kararlar tamamlandıktan sonra görüş alınan sembolik bir süreçten öte; kararlar şekillenirken başlayan ve devam eden bir ortaklık olarak görüyoruz.

Uygulama Sırasında: Eşitlik, Eğitim ve İnsana Yakışır İşler

Yeşil dönüşüm için ayrılan kamu ve özel sektör kaynaklarının kimlere ulaştığının açıkça gösterilmesini talep ediyoruz. İklim bütçelerinde gençlere, yeşil becerilere ve dönüşümden etkilenen bölgelerdeki istihdama ayrılan kaynakların ayrı kalemler hâlinde belirtilmesini bekliyoruz.

Özellikle kömür ve yüksek karbonlu sektörlere bağımlı bölgelerde yaşayan gençler için erişilebilir ve ücretsiz eğitim, beceri geliştirme, ücretli staj ve insana yakışır iş programlarının hayata geçirilmesini öncelikli bir ihtiyaç olarak görüyoruz. Yeşil dönüşümün, gençlerden ücretsiz emek ve sürekli deneyim talep edilen yeni bir güvencesizlik alanına dönüşmesini engelleyecek güvenceler istiyoruz.

MEB, YÖK, yerel yönetimler ve özel sektör arasında kurulacak kalıcı iş birlikleri aracılığıyla gençlere yeşil ekonomi ve yeni teknolojiler alanında uygulamalı eğitim olanakları sunulmasını öneriyoruz. Halk eğitim ve yaşam boyu öğrenme merkezlerinin, yalnızca hâlihazırda eğitimde olan gençlere değil, eğitim ve istihdam dışında kalan gençlere de erişecek biçimde güçlendirilmesini önemsiyoruz.

Kırsal bölgelerde yaşayan gençlerin, yaşadıkları yeri terk etmek zorunda kalmadan nitelikli işlere erişebilmesi için yerel üretim, uygulamalı eğitim, kooperatifçilik ve sürdürülebilir tarımı bir araya getiren modellerin desteklenmesini istiyoruz.

İklim kaynaklı göçün, yalnızca afet sonrasında yönetilen bir kriz olarak ele alınması yerine, önleyici ve uzun vaadeli bir yaklaşım öneriyoruz. Risk altındaki bölgeler ve göç alan yerleşimler için eğitim, barınma, sağlık ve istihdamı birlikte ele alan planların hazırlanması çağrısında bulunuyoruz.

Lüks ve yüksek karbonlu tüketimin, artan oranlı vergilerle vergilendirilmesini öneriyoruz. Bu vergilerden elde edilen gelirin genel bütçede kaybolmadan; ekosistemlerin korunması ve onarılması, yerel iklim uyumu, yeşil beceriler ve iklim krizinden daha fazla etkilenen toplulukların desteklenmesi için kullanılmasını talep ediyoruz.

Uygulamadan Sonra: Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

Kamu kurumlarından iklim hedeflerini, kullanılan bütçeyi, ulaşılan sonuçları ve yerine getirilmeyen taahhütleri herkesin anlayabileceği, sade bir dille düzenli olarak yayımlamalarını bekliyoruz.

Raporların yalnızca toplam harcama ve faaliyetleri değil, bu çalışmaların kimlere ve nasıl etki ettiğini de göstermesini istiyoruz. Sonuçların yaş, cinsiyet, ekonomik koşullar ve bölge bazında açıklanmasını; politikaların gençlerin yaşamı, eğitimi ve istihdamı üzerindeki etkilerinin ayrıca ölçülmesini talep ediyoruz.

Kamu ve özel sektör tarafından kullanılan yeşil dönüşüm kaynaklarının bağımsız denetime açılmasını, hesap verebilirliğin temel koşullarından biri olarak görüyoruz. Gençlik iklim kurullarının uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi aşamasında da görev almasını önemsiyoruz.

Kurumlardan, gençlerin önerilerinden hangilerini uyguladıklarını, hangilerini uygulamadıklarını ve bu kararların gerekçelerini kamuoyuyla paylaşmalarını bekliyoruz.

Hesap Sorabilmek İçin: Hak Bilgisi ve Erişilebilir Mekanizmaları

Şeffaflık yalnızca bilgilerin yayımlanmasıyla sağlanamaz. Gençlerin ve tüm vatandaşların bu bilgileri anlayabilmesi, haklarını bilmesi ve gerektiğinde kurumlara hesap sorabilmesi gerekir.

Okullar, üniversiteler ve yerel yönetimler aracılığıyla iklim haklarını, bilgi edinme hakkını, kamu bütçelerini takip etmeyi, karar süreçlerine katılmayı ve kurumlara itiraz etme yollarını öğreten iklim okuryazarlığı ve hesap sorabilirlik programları öneriyoruz.

Başvuru, itiraz ve katılım mekanizmalarının gençlerin kolayca ulaşabileceği açık, sade ve güvenli kanallar üzerinden işletilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Ortak Çağrımız

Temsil olmadan gençlerin farklı ihtiyaçları kararlara yansımaz; adil kaynak dağılımı olmadan katılım somut bir değişime dönüşmez; eğitim ve insana yakışır işler olmadan yeşil dönüşüm gençler için yeni bir eşitsizlik yaratır; açık veri ve denetim olmadan da verilen sözlerin yerine getirilip getirilmediği anlaşılamaz.

Gençler adına karar verilmesini değil, gençlerle birlikte karar verilmesini;

gençlerden dönüşüme uyum sağlamalarının beklenmesini değil, bu dönüşümü yönlendirebilmeleri için beceri, kaynak ve insana yakışır işler sağlanmasını;

gençler için bütçe ayrılmasını ve bu bütçenin sonuçlarının gençlerle birlikte denetlenmesini talep ediyoruz.

COP31'i kısa vadeli çözümlerden uzun vadeli sorumluluğa, sembolik gençlik katılımından karar ortaklığına ve gençler adına gelecek tasarlamaktan gençlerle birlikte gelecek kurmaya geçiş için bir fırsat olarak görüyoruz.

Çünkü bugünün kararlarının sonuçlarını en uzun süre yaşayacak olanlar, bu kararların alınmasında gerçek söz sahibi olmalıdır.

Saygılarımızla,

Gençlik Perspektifiyle COP31 Politika Çağrısı